

ÖSSZEFOGLALÓ **az NGTT 2019. február 8-i plenáris üléséről**

Az ülés ideje: 2019. február 8. péntek, 9.00 óra
Az ülés helyszíne: Miniszterelnökség, 1055 Budapest, Kossuth-tér 2-4.
földszinti nagy konferenciaterem

Előadók:

Bertáné dr. Bényi Krisztina, helyettes államtitkár (Miniszterelnökség)
Pölöskei Gáborné, helyettes államtitkár (Innovációs és Technológiai Minisztérium)

Dr. Szendrei Róbert, soros elnök köszöntötte a résztvevőket, megállapította a határozatképességet, és ismertette a napirendi pontokat. Felkérte Bertáné dr. Bényi Krisztina helyettes államtitkár asszonyt, hogy tartsa meg előadását „A modern falvak és modern városok” program bemutatásában.

Bertáné dr. Bényi Krisztina helyettes államtitkár asszony megköszönte a lehetőséget, és kimentette Gyopáros Alpár kormánybiztos urat, aki sajnos nem tudott az előadáson részt venni. Két futó programról beszélt, melyek Miniszterelnök úr kiemelt programjai, a Modern Városok Program és a Magyar Falu Program. A Modern Városok Program 2015. márciusában indult. A 23 megyei jogú várossal 2 év alatt kötött megállapodások alapján 265 fejlesztési projekt került meghatározásra. Miniszterelnök úr felajánlotta az összes városvezetőnek, hogy állítsanak össze egy 10-15 programjavaslatból álló csomagot, amelyet szeretnének az elkövetkezendő években fejleszteni az adott városban. Magyarországnak soha nem volt ekkora fejlesztési programja, és ehhez a pénzt 2/3 részben a magyar kormány biztosítja, 1/3 részben pedig uniós forrásból kerül megvalósításra. A beruházás költségének nagy része útfejlesztésekre megy el. 2025-ig az összes megyei jogú várost be kell kötni a gyorsforgalmi úthálózatba. A maradék pénz a városok rendelkezésére áll folyamatosan, amelyeket a városok saját projektjeikre helyben költhetnek el. Ilyen projektek például turisztikai, sportberuházások, egészségügy fejlesztése, oktatási intézmények fejlesztése, szakképzés, innovációs fejlesztések, közműfejlesztés. A támogatásról biztosító kormányhatározatok is rendelkezésre állnak. Van 24 olyan projekt, amely már elkészült és átadásra is került. A Pénzügyminisztériummal ennek okán folyamatosan tárgyalásban vannak. Gyopáros Alpár kormánybiztos úr Miniszterelnök úrral közösen kezdték meg a Magyar Falu Programnak a kidolgozását, mely az 5000 fő alatti településeknek a fejlesztését fogja biztosítani. 2018. júliusában kezdődött a program kidolgozása, 7 munkabizottságot hoztak létre, annak függvényében, hogy milyen fejlesztési típusok kellenek (infrastruktúrafejlesztés, gazdaságélénkítés, egészségügy, oktatásfejlesztés). December 10-én fogadta el a Kormány a Magyar Falu Programot. A Belügyminisztérium által nyilvántartott adatbázis szerinti 5000 fő alatti településeket tudnak jelen pillanatban támogatni. Négy nagy pillérré épül a 2019-es koncepció: 1. Infrastruktúrafejlesztés, amely nagyon fontos volt, és kiemelt helyen szerepelt az érdekképviseleti szervek, és a polgármesterek megkereséséinél is, valamint a mellékút hálózatok fejlesztése. 2. Lakhatásnak a támogatása, egy családi otthonteremtési kedvezmény bővítése. A CSOK-nak egy kisebb módosítása, lesz egy olyan rész, amely kiegészül az 5000 fő alatti települések otthonteremtési támogatásával, és ezt fogják majd a Falu Program

részeként képviselni. 3. A közszolgáltatások fejlesztése. Itt lehetőséget kap minden olyan polgármesteri hivatal, temető, óvoda, bölcsőde, sportközpont felújítása, amelyek eddig még nem kerültek felújításra. Itt az Unió támogatások köré lekérték, a kettős támogatás elkerülése érdekében. Vagy új bölcsődéket, óvodákat fognak építeni, vagy meglévőket fejleszteni. Eszközfejlesztés közterület karbantartására. Nagyon sok helyen kerültek már kisebb traktorok, fűkaszák, munkagépek beszerzésre, amelyek az adott kis közösségnek az életét, illetve a munkavégzését segíti. Ide tartozik a falubusz program, új buszok vétele azon településeknél, ahol már elavultak a falubuszok, illetve nem megfelelő a további hasznosítása, cserére adnak lehetőséget. 4. A helyi közösségek, csoportoknak az erősítése, helyi identitástudat fejlesztése. Itt az egyházzal, egyéb közösségi szervezőkkel közösen próbálnak az adott településen közösségi programokat szervezni, finanszíroznak közösségi szervezőknek a munkabérét, és közösségi épületeket, művelődési házakat, kultúrházakat, plébániákat újítanak fel. Ennek a támogatásnak a lényege, hogy minél többen szeressenek az adott településen élni. Az óvodák és bölcsődék fejlesztése mellett az EMMI-nél merült fel igényként az óvoda udvarokon sportlétesítmények fejlesztése, illetve ez mellett a szabad tereken sport parkok építése is meg fog valósulni. Megkötésre kerül majd egy megállapodás a Magyar Államkincstár és a Miniszterelnökség között, amely a program eljárásrendjére tekintettel fogja biztosítani a támogatás kifizetését az adott önkormányzatok számára, mivel a Magyar Államkincstár ismert már a kisebb önkormányzatoknál is. Már felkérést kaptak a 2020-as programok kidolgozására, melybe gazdaságélénkítő csomag is kerül, amellyel próbálják majd a kis közösségek adóerő-képességét növelni, vagy valamilyen formában munkahelyeket teremteni.

Dr. Szendrei Róbert megköszönte, hogy a nagyon rövid határidő ellenére is vállalta, és megtartotta az előadást. Elmondta, hogy egy történelmi jelentőségű országépítésnek, ország fejlesztésnek lehetünk a résztvevői, tanúi, ahol együttgondolkodnak kormányzatok, önkormányzatok. A következőkben az egyes oldalaknak hozzászólása következik.

A gazdasági oldal először a jelenlévőknek a decemberi ülés utáni bérmegállapodás eredményéről számolt be. Szerintük is történelmi jelentőségű dolog az, hogy Magyarországon a vidék fejlesztése ilyen mértékben megindult mind a Modern Városok Program és Magyar Falu Programnak a keretei között. Csak elismeréssel lehet erről szólni. Különösen kiemelte a kis településen élő lakosok életminőségével kapcsolatos programot, és remélik, hogy valóban ezek mindenütt meg is valósulnak. Számításokat végeztek a tekintetben, hogy hány embert érint egy ilyen program, 5000 lélekszám alatti település Magyarországon 2800 db van, az ott élő magyar állampolgároknak a száma közel 3 millió ember. A Magyar Falu Programjából hiányolják a piaci szolgáltatások fejlesztését és megerősítését, de örömmel hallották, hogy a következő évi programban ez jelentős mértékben fog szerepelni. A kis településen nincs vásárlóerő, a kis településen lévő boltokban nagyon nehéz jövedelmező tevékenységet folytatni, fontos, hogy ebben az állam segítséget nyújtson, erre van konkrét javaslatuk. Úgy gondolják, ahhoz, hogy egy kis településen a lakosoknak az életminősége normálisnak legyen nevezhető, az is hozzátartozik, hogy a mindennapi betevő falatot meg tudja vásárolni azon a településen ahol él, nemcsak az ottani dolgozók alkalmazását és foglalkoztatását lehetne támogatni, hanem még bolti fejlesztéseket, modernizációkat is lehetne egy erre a célra létrehozandó alapból finanszírozni. Azt látják, hogy egyre több gond van az elérhető szolgáltatásokkal ezeken a kis településeken, egyre több gond van a munkahelyek megőrzésében, egyre több gond van az alapvetően mikrovállalkozások megmaradásában stb. Ha nem történik változás a tekintetben, hogy itt munkahelyek teremődjenek és megőrződjenek, hogy itt a szolgáltatások ne leépüljenek, hanem inkább bővüljenek, akkor tartanak tőle, hogy az itt felsorolt célok egy része kidobott pénz lesz. A falvak elnéptelenedése nem állt meg, a fiatalság elvándorlása még kevésbé állt meg. Felhívta a figyelmet arra, hogy

ne tegyünk különbséget magyar állampolgárok között aszerint, hogy hova születtek és hol élnek az életüket, sőt inkább segítsük őket abban, hogy ne hagyják el ezeket a kis településeket, maradjon élet a falun, maradjon élet a kis városokban, mert ahhoz viszont arra van szükség, hogy ezekhez a szolgáltatásokhoz hozzájussanak.

A munkavállalói oldal azt javasolja, hogy ez egy nyitó gondolkozása legyen ennek a programnak. Megdicsérte az előadást. Szerintük fontos lenne felmérni a helyzetet, a problémákat, és utána közösen javasolni a Kormánynak, hogy első lépésben itt lépjen, másodlépésben ott. El kell dönteni, hogy milyen településszerkezetet akarunk, mi az elképzelésünk a jövőre nézve. Élhetővé kell tenni a vidéket, élhetővé kell tenni a falvakat, az hogy az embereknek, ott élőknek, a fiataloknak is perspektívát nyújtson, hogy nekik megérje ott maradni, mert normális az élet, sőt még vágyakat nyit, hogy mások odaköltözzenek. Ehhez viszont kellenek a normális életfeltételek. Nem biztos, hogy ez a bemerített lakásstruktúra a megoldás. Mindenféleképp, ami döntő az oktatás, a gyerekekkel való foglalkozás, a bölcsődétől az iskoláig meglegyen. El kell dönteni milyen iskolaszervezetet akarunk. Ha ott élnek emberek, akkor ott nekik meg kell élni, munkahely kell, kereset kell, és hogy igen komoly jövedelem-előretörés történjen. Amit komolyan végig kell gondolni, az a magyar mezőgazdaság kérdése. Megint csak az élhetést tenné lehetővé, ha megoldásokat találnánk, és gazdasági összefüggéseket. Kiemelte, hogy az egészségügyben is fontos változtatásokra van szükség, hogy ne csak látogatóban legyen ott orvos. Nagyon fontosak és teljesen egyetértenek a közösségi terekben, a közösségi célokban, amikben benne van a kultúra, a sport. Ezeket fejleszteni kell, mert a település akkor az igazi, ha az emberek érzik a közösséget, tagjai a közösségnek, benne élnek, és adott esetben a problémákra is közösen találják a megoldásokat. Nem pénzben kell gondolkodni, hanem problémamegoldásban, lehetőségekben, és azokhoz hozzárendelni a pénzt. Fontos a városok-falvak kapcsolat, egész közigazgatási rendszert átszerveznék. Szerintük a közösségi tér a városokban majdnem fontosabb, mint a kis településeken. Mert a kistelepüléseken még mindig erősebb a közösség, mint egy közepes vagy nagyvárosban. Ennek egyébként valóban a sport az egyik megoldása, de nem a stadionok építése, hanem a tömegsport, az iskolai sport, a gyereksport, hogy közösségalkotó legyen mindenki számára. Fontos lenne a lakhatási támogatás, hogy a közszolgáltatásokat alapvetően elérjék. Segítsük elő, hogy ezek a problémák megoldódjanak, és javasolja, hogy erre még térjenek vissza.

A civil oldal részéről üdvözölték a kormányzatnak a városok és a vidéki települések, térségek fejlesztése, versenyképessége érdekében tett infrastrukturális, szolgáltatásfejlesztési törekvéseit, lépéseit. A város és vidékének szimbiózisa Magyarországon sajátos tradíció. Így véleményük szerint mikor általában városról beszélünk, voltaképpen az egész európai, városi, civil kultúrába besorolt, beoltott, beleszervesült magyarságról, az egyének és a közösségek személyes részvétel által formált magyar kultúráról beszélünk. A Belügyminisztérium vezetésével az elmúlt hónapokban lezárult egy helyi versenyképesség fejlesztési kutatási program. A felmérések értékelése is igazolta, hogy az inkluzív önkormányzati magatartás, a helyi polgárok bevonása, a civil szervezetek bevonása, a vállalkozások bevonása a közösségek és a civil szervezetek részvétele, a település, térség stratégiájának működésének tervezésébe és a tervek megvalósításába a fejlesztési siker, a fejlődő versenyképesség elégséges. Azok a települések, amelyek magas szinten biztosítják a civil bevonást és részvételt, szinte kivétel nélkül sikeresek, és a versenyképességüket tekintve fejlődőnek mondható. A most ismertetett kormányzati intézkedések és elképzelések a települési jövőképek megvalósítása szempontjából nélkülözhetetlen erőforrásokat biztosítanak, amit ezúton is köszönnek. Megköszönték azokat a lehetőségeket, különösen, amelyek a civil részvételt biztosítják és erősítik ebben a kérdésben. Partnerséget vállaltak a programoknak a

sikeres végrehajtásában. Fontosnak tartják azt hangsúlyozni, hogy a települések szempontjából a humánszolgáltatási hálózatoknak, abban a különböző szereplőknek, kormányzati vagy kincstári, civil szervezeteknek, egyházi szereplőknek az együttműködése kulcskérdés. Ezek nélkül nem lehet szolgáltatási hálózatokat felépíteni. Ilyen hálózatot viszont csak közösségek hálózatára lehet felépíteni, ugyanúgy ahogy értékesítési vagy gazdasági értékláncokat csak helyi közösségekre lehet ráépíteni, különösen a kistelepüléseken, ezért a közösség fejlesztésnek, a közösségi munkának különös jelentősége van. Végül szeretnének valamiféle iránymutatást kapni, hogy a civil szervezetek, illetve szélesebb értelemben, a települési közösségek milyen módon kapcsolódhatnak majd hozzá ehhez a fejlesztéshez? Mert a fejlesztések ott a legmélyebbek és a legszervezettebbek, ahol maguk a közösségek teszik meg az adott programoknak és szolgáltatásoknak a fejlesztését. Szeretnék megkérdezni, hogy milyen módon nyitottak ezek a pályázatok a civilek számára, amiket a 4. pillér elemeként emlegetett? Mindenképp támogatják, hogy a Tanács rendszeresen térjen vissza erre a témára, és kövesse ennek a nagyon értékes programnak az alakulását.

Tudomány oldal szerint is a vidék megújítása történelmi jelentőségű folyamat napjainkban. Szerintük Magyar Város Programnak kellett volna hívni a Modern Város Programot is. A modern szó leszűkítő fogalom a magyar jelzőhöz képest. Úgy hallották, hogy tervbe van véve egy kisvárosi program indítása, ami kiterjedhetne az 5000-25.000 fős települések kategóriájára. Kiemelte mennyire jó, hogy az egyházakat ilyen aktívan be kívánják vonni ebbe a rendkívül fontos munkába. A kultúrházak fejlesztése vagy felújítása fontos része ennek az elképzelésnek. Elmondták, ha szociológiai jelenségből indulunk ki, akkor tulajdonképpen falvak életét ne csak infrastruktúrával töltjük, próbáljuk meg megújítani, próbáljuk meg az ottani élet „ürességét” is megszüntetni. Most az infrastrukturális lehetőségeket és ezeket szolgálatba állítva egy olyan fő feladatot látnak itt megoldandónak, hogy közösséget is kell szervezni az infrastruktúra köré, az iskolák köré, az kultúrházak köré. Lehetne egy olyan elképzelést megfontolni, amit úgy hívhatnának, hogy önellátás ház. Ez gazdasági tevékenységet segítő koordináló, tanácsadó intézmény lehetne. A másik ilyen javaslatuk szociológiai szempontból az ún. öngyógyítás ház. Ami egy kicsit segítené, kiegészítené azt a gyógyító tevékenységet, amit a körzeti orvosnak kell ellátni, de nem tud. Vagy akár lehetne szeretetházat is létesíteni az elkövetkezendő évek során. Kiemelték mennyire fontos a kommunikáció kérdése is.

Művészeti oldal két dolgot emel ki, hogy ne szégyenlősködjünk, illetve a mentalitást. Ne legyen elfelejtve, hogy az a 3 millió ember milyen szociodemográfiai összetevővel bír. Magyarország jellemzően előregedő társadalom. Ez a kormány nemcsak egy modern városok programot csinált, hanem egy magyar falvak programot is, amellyel meg tud változtatni nagyon sok trendet, és köszönjük, ha törekszik rá, de a fejekben nem fog változtatni semmit. A mentalitásban nehéz változtatni, az az orvos, aki nem akar vidéken körorvosi feladatokat ellátni, azt nem lehet körorvossá tenni vidéken, ugyanígy azt a tanárt, azt a lakatost. Szerintük számos olyan program van, amelyek fenntarthatóak és fenntartandóak. Javasolják ezeknek az összegyűjtését, hiszen közösségi tereket erősítenek, és valóban jó programok vannak és jó példák vannak már, amelyek átvehetőek önkormányzatoktól. Javasolják, hogy ajánlati csomagokat is kellene összeállítani. A településeken valóban sokszor az infrastruktúra fejlesztése nem biztos, hogy találkozik a már vagy a még meglévő társadalmi igényekkel, de mindenképpen nagyon fontos és itt utaltak arra, hogy a Modern Városok Programban olyan világhírű magyar művészeknek is adtak megjelenési lehetőséget. Ezeket a helyi identitást erősítő elemeket kell kötelezően választható szemináriumként megcsinálni. Ez részben állami köteletség a nemzet egésze felől is. Ez részben vélhetően a helyi erőkre nem bízható feladat, anyagi vagy egyéb felkészültség szempontjából is. Viszont ez az, ami a lokális identitást

erősítheti, az ott maradást erősítheti, ez a fajta büszkeség kialakítása. Kiemelték, hogy vannak olyan kézen fogható problémák, amiket kis településeken máshogy kéne rendezni, és sokszor kiesett az elmúlt évtizedekben a kormányzati figyelemből, például véd támfalnak a pályázatása, ne csak vis majorból lehessen utólagosan kárelhárítás okán pályázni, hanem prevencióból is. Ugyanez a belvíznél, az évek óta húzódozó kommunális hulladék gyűjtése és elszállítása. Ugyanez vonatkozik az épített örökség védelmére, nem egyenletesen jelentős figyelmet kapó ügyéhez hozzájárulhatnának úgy, hogy ezen kis településeknél a helyi büszkeség érzetet, a helyi érdekek védelmét veszik figyelembe, mint pl. védett városrészek vagy utcaképeknek a homlokzati felújítása. Tudják, hogy itt sok esetben magántulajdonról van szó, de a technikák ismertek az államnál, hiszen Helyettes Államtitkár asszony is mondta, hogy pl. temetők felújításánál rendszeresen egyházi vagyonon, ingatlanon történnek fejlesztések. Ugyanígy meg lehetne csinálni és védeni lehetne. Erre megint nincs helyi erő. Zárómondatként elmondták, hogy az alapfokú művészeti iskolahálózatra is kiemelten ajánlott figyelni, hisz nemzetközi szinten egyedülálló a magyar hálózat. Ha van, tartsuk meg és fejlesszük ezeket az értékeket.

Az egyházi oldal a városokról beszélt. Nagy tereket látnak maguk előtt és látják azt, hogy nem mindegy, hogy az a tér milyen, nem közösségi, hanem fizikai térről beszéltek. A városok képét nagyban meghatározzák a terek, szép legyen, ahova az emberek szívesen kimennek sétálni, családosan, közösségépítő jellegű is, ezekre nagyobb figyelmet kéne fordítani. Hozzá tették, hogy a magyar falura úgy tekintsünk, mint a magyar nemzet, a kultúra megtartójára. Hiszen azzal mindenki egyetért, hogy a népi kultúra, a nyelv őrzése a falusi embernek a feladata volt. A városba költözést nem lehet megállítani, de csökkenteni lehet. A falu-fejlesztés nemcsak infrastruktúra, az elsősorban szoftver, és ebbe ajánlják, hogy támaszkodjanak a történelmi egyházak szoftverére, a lelkészekre, és az aktív egyházi munkatársakra.

Bertáné dr. Bényi Krisztina helyettes államtitkár asszony visszakapva a szót megköszönte a felvetéseket, javaslatokat, melyeket folyamatosan jegyzetelt, és hozzátette, hogy írásban szívesen fogadna egy javaslatcsomagot, és amennyiben a Tanács megküldi a javaslatait, megígérik, hogy megvitatják, ha kell, hogy még vissza is jönnek továbbfolytatni az egyeztetést. Annyit tett még hozzá, hogy valahol el kellett indulni. Ezeket a felvetéseket nagyon szépen köszönik, úgy gondolták, hogy elsősorban az alapvetéseket, lakhatást, helyi utakat, a közfejlesztéseket kell, hogy támogassák, és amikor ezek megvannak, biztos alapokon állnak a falvak, akkor tudnak majd gazdaságélénkítés és egyéb programok tekintetében elindulni.

Dr. Szendrei Róbert elnök úr a téma befejezéseként elmondtá, hogy az NGTT folytatni fogja a közeljövőben a témát. Második napirendi pontban szintén egy nemzeti sorskérdésről beszélhetünk, amiben egy nagyon megérlelt koncepció állt össze, és felkérte Pölöskei Gábornét, hogy tartsa meg előadását „A szakképzés irányai 2019-ben” címmel.

Pölöskei Gáborné helyettes államtitkár asszony tisztelettel és szeretettel köszöntött mindenkit. Az előrehaladás fontosságával kezdte előadását, hiszen elértük a negyedik ipari forradalmat. Az Ipar 4.0 elég jól megfogalmazza azt a magyar gazdaság számára, hogy mi az, ami a teendő, hogy ne maradjunk le, hanem előre menjünk. Gyorsan változik a környezet, s a gazdaság megfogalmazza a különböző elvárásokat, így a foglalkozások egy átalakulásban vannak, amik ágazatonként különbözőek. Ha ezt lefordítjuk az oktatásra, akkor egyre jobban ágazatokról kell beszélni, mert olyan jelentős az ágazati igények közötti különbség. Ezért ágazati gondolkodásra tértek át. Tehát más típusú készségekre, képességekre lesz majd

szükség, amit úgy lehet a továbbiakban fenntartani, hogyha mellette a hatékonyság is megjelenik. Az pedig csak a képzéssel lehetséges. Nem lesz elég munkaerő lassacskán. Országunk munkaerő ellátottság szempontjából és lehetőségek tekintetében heterogén. A különböző fejlesztéseknél látni kell, hogy hol van még munkaerő tartalék, hol vannak olyan lehetőségek, ahova lehet telepíteni gazdasági potenciálokat, illetőleg hol kell megnézni, hogy az itt elhelyezkedő munkaerő az milyen készséggel, képességgel bír. Ha valóban növekednek a bérek, akkor a hazai munkaerő-megtartó képesség javulni fog, ha ez így van, akkor haza is hívjuk azokat, akik idáig kimentek dolgozni. A hatékonyságnak a növelése csak a képzett munkaerőnek erősítésével, a tudás bázis erősítésével oldható meg. Vagyis jóval nagyobb az oktatás, jóval nagyobb a szakképzés irányába az elvárás. Ha az oktatási helyzetképet megnézzük, a tanulói létszámokat, akkor örökösen mindig az a kérdés, hogy gimnáziumba vagy szakközépiskolába menjenek a gyerekek? 8 európai országnak a különböző oktatási szerkezetét nézték át ez alatt a 1,5 év alatt, különös tekintettel a gazdaság szerkezetére. Elindult egy olyan folyamat hazánkban, hogy inkább gimnáziumba szeretnék beíratni a szülők a jó vagy a bizonytalan képességű gyerekeket, amikor még nem tudja eldönteni, hogy mi legyen. Ennek egyik oka az, hogy maga a szakképzés struktúrája rettentően bonyolult, másrészt meg az utóbbi években a szakképzésnek a társadalmi presztízse igen jelentősen csökkent. Tehát olyan intézkedéseket kell tenni, ami presztízsemeléshez vezet. A szakképzés szerkezete, kerete úgy alakult át az utóbbi időben, hogy ma már az állam az, amelyik gondoskodik a szakképzésről. 44 centrum van. Ezek jelenleg kancellária rendszerbe fognak átalakulni. Ebben tagintézmények vannak, illetve különböző feladat-ellátási helyek. Fontos, hogy az állam nem mindenütt tudja ellátni egyedül a feladatát. Ezért különböző egyházak, illetve különböző alapítványok azok, amelyekkel szerződést köt vagy kötni fog. A lemorzsolódás miatt lényeges, hogy milyen gyerekek jönnek a rendszerbe? Vannak dolgok, amiket nem szabad a szakképzés rovására írni, mert általános iskolai hiányosságokat is felrólnak a szakképzésnek. De az utóbbi két évben igen jelentős eredményt értek el a lemorzsolódás csökkentésével. Ennek két oka van: az egyik, hogy életbe lépett az a rendelet, amely az Oktatási Hivatalhoz lejelentési kötelezettséget ad az iskoláknak, le kell jelenteni a hiányzást, illetve az átlagoknak a romlását. A másik ok, hogy az NSZFH-hoz lekerülnek a fenntartói feladatok, aminek az a lényege, hogy minden egyes iskola, centrum referenshez kötött és így jobban lehet figyelni a feladatokat, mert az odafigyelés komoly eredményeket produkálhat. A közfoglalkoztatás eredményeként vitathatatlan, hogy csökkent azon gyerekeknek a száma, akik olyan családban nőnek fel, ahol a szülő nem dolgozik, vagy egyáltalán nem dolgozott. Ugyanilyen nagy jelentőségű az óvodáskori kötelező óvodáztatás. Másik folyamat, amit figyelni kell, hogy mit vár a gazdaság? Ma már azt várják, hogy különböző ágazati kompetenciákkal rendelkezzen a gyerek, fiatal felnőtt, felnőtt, és az iskolának fel kell tennie magának azt a kérdést, hogy vajon ezeket a kompetenciákat fejleszti-e a gyerekekben? Az a fajta oktatás-nevelés, amit mi frontális nevelésnek hívunk, nem tanítja meg a gyerekeket gondolkodni, nem tanítja meg ezekre a készségekre. Ez azért nagyon lényeges, mert amikor ágazati kompetenciákról beszélünk, akkor ezeket az alap kompetenciákat igazából az általános iskolákban kellene, hogy kifejlesszék. Ezeket a szakképzés csak erősíteni tudja. Ha nincs, akkor kell valami rendszerszintű közbeavatkozás, hogy megerősítsük, megteremtsük, mielőtt a szakmát elkezdjük oktatni. Másik érdekesség a felnőttképzési rendszer, amit külön kezelünk, de eljött az idő, hogy egy rendszerben gondoljuk az ügyben. Magyarországon nem a felnőtt képzés mennyiségével van a probléma, ha összehasonlítjuk a nemzetközi viszonylatba, a minősége, a hatékonysága az, ami igazából megkérdőjelezhető, hol van az a lehetőség arra, hogy kellő rugalmassággal iratkozzon be bárki is egy tanfolyamra, hol van az a validációs lehetőség, hogy beszámítsunk tudást, élettapasztalatot és mehessen el vizsgázni, ami gyakorlatilag rugalmasabbá, gyorsabbá tudná tenni rendszert. Eljött az idő, hogy rendszerszintű gondolkodásra tegyenek javaslatot. A

szakképzési és felnőttképzési stratégiának a címe ezért Szakképzés 4.0, mert az Ipar 4.0-ra szeretnék a képzési rendszert ráhangolni. Az a cél, hogy a gazdaság igényei kiszolgálva legyenek, és mindenkinek olyan képességet, olyan képzést lehessen adni, ami aztán majd a boldogulását is lehetővé teszi. Három pillére van az elképzelésnek: 1. pillér a vonzó környezet, hiszen nem mindegy, hogy milyen környezetben történik a tanítás, tanulás. 2. a karrier lehetőség, legyen cél az, hogy a szakképzésbe jöjünk, mert abban látom a jövőmet, 3. naprakész tudás mindenhez, amit pedig az oktatókkal lehet elérni. A vonzó környezet az, hogy legyen 21. századi iskola. Az a dolog lényege, hogy az alapokat az iskolai tanműhelyben sajátítsa el, és amikor már rendelkezik azokkal a készségekkel, akkor kerüljön ki csak a duális képzésbe. A szakképző iskolának a fejlesztési programjánál figyelni kell arra, hogy ezek a fejlesztések a környező cégekkel együtt történjenek, a tanműhelyfejlesztésekbe olyan eszközök, olyan technológiák legyenek, amit a környező cégek szeretnének. Az együtt gondolkodás legyen az alapja, hogy később könnyebb, gyorsabb legyen a duális képzésnek a megteremtése. Ezért elsősorban digitális tartalmakban gondolkodnak. A szakképzés egyik lába a technikus képzés, ezt nevezik technikumnak, és a végeredménye egy olyan kimenet, amit akár még a felsőoktatással is össze lehet kötni. Tehát az átjárhatóság, a láthatóság fontos. A másik pedig a kétkezi munka. Ezt a kétkezi munkát, amit szakiskolának hívnak, átnevesítették szakközépiskolának, amiről azt gondolták vonzó lesz, de nem lett. Kétkezi szakmásra igen is szükség van. A harmadik iskolatípus a speciális szakiskola volt, most ezt szakiskolának nevezik. A megítélésük szerint nem a szakképzésbe tartozik, ma is gyógypedagógiai területén végzik. Ezt le kell választani. Ez a művészeti területeket érinti. Ugyanígy végig kell gondolni a humán oldalhoz való területeket, amelyek nem kifejezetten a gazdaságnak a szolgálatába állíthatók, másképp kezelendők, és le is választhatók ebből a gondolkodásból. Mindezeket ösztöndíj rendszerrel szeretnék elérni, amit át kell alakítani. Kétféle híd program van: Köznevelési Hídprogram és a Szakképzési Hídprogram. Egy áttekinthető rendszert javasolnak, és ehhez egy áttekinthető ösztöndíj rendszert. Azt kellene látni, hogy a szakképzés rendszerében két lehetőség van: egyik út a karrier út (ebben van a technikum és van a szakképző iskola), a másik a felzárkóztató jelleg, ún. orientációs év. Itt kifejezetten a kompetenciáknak az erősítését, fejlesztését szeretnék. Erre az orientációs évre a gödi piaristáknál van egy pilot, jelenleg 67 gyerek van benne, ahol a gyerekek megismerkednek műhellyel, valamilyen ágazati irányultságot próbálnak náluk felfedezni, és különböző cégekhez járnak ki. A másik, amit úgy hívnának, hogy dobbantó év. Ezt elő kell venni a fiókból, és egy picit fejleszteni kell, vagy a tapasztalatokat hozzá kell tenni. A dobbantó programnak az lenne a lényege, hogy felkészítené őket, hogy legalább egy részsakképesítést meg tudjon tanulni. Ezt hívnák műhelyiskolának. A cél az, hogy azok, akik sokszor kiestek valahonnan, ne a közfoglalkoztatásba, vagy az utcára essenek, hanem csak a műhelyiskolába. Vagyis olyan szabályozás kell, hogy nem lehet elhagyni a rendszert, csak szakképesítéssel. Nem azon kellene vitatkozni, hogy meddig tart a tankötelezettség, mert nem tanévben gondolkodnak, hanem a képzés elvégzésében. Ehhez naprakész oktatóknak kell lenni. Az iskolától nem várható el, hogy a legmodernebb technikákat tudja, és a tanárok lépést tartsanak vele, de az elvárható a szabályozástól, hogy az iskolába beengedjük ezt a tudást, vagyis bejöhessenek a mérnökök igény szerint, a mérnököknek akkor olyan órabért kell ajánlani, hogy legalább óraadóként be tudjanak jönni. Ezért van az, hogy másként kell gondolkodni, ezért van az, hogy a közneveléstől jobban le kell választani a szakképzést, és inkább a felsőoktatás irányába kell elmozdítani. Nemcsak beengedni kell a tudást, ki is kell engedni a tanárokat, különösen a gyakorlati oktatókat, és akár a pedagógus továbbképzéseknek lehetőséget kellene biztosítani a vállalatoknál, hogy ott helyben a vállalati környezetben is megtapasztalja a pedagógus, hogy merre ment a világ, és a gyerekeket hogy kellene oktatni. Ezekhez az OKJ-t is át kell alakítani. Az OKJ-ban 730-740 szakma van rajta. Jelenleg az iskolákban 286 szakmát oktatunk, ami csak a mienk, nem beszélve egyházi és

alapítványival, akik kiegészítik az oktatást. Rettentően elaprózódott, és ezért át kellene ezt ágazati szintre vinni és ágazati készségeket kell igazából oktatni. Ehhez a gazdaság szereplőinek támogatása kell. Ezért hozták létre tavaly az Ágazati Készség Tanácsokat. 19 ilyen Tanács működik, akik javaslatot adnak, hogy milyen új szakma kell, melyik fonódjon össze, milyen tartalommal. Elkészültek az első anyagok, a Tanács jelenleg 177 szakmát határozott meg. Csak gazdasági szereplők vannak a Tanácsokban. Széles alapokra rakott oktatásra lehet egy dinamikus, gyorsan fejlődő felnőttképzést rárakni. Így kapcsolódik össze a két rendszer. Most azt képezzük, amit az iskola tud és nem azt, amit igazából a vállalatok szeretnének. A duális képzés továbbfejlesztéséről szól a koncepció, nem újról, hanem a továbbfejlesztéséről, és a pályaorientációs tevékenységeknek az összehangolásáról. Mindaddig nem lehet rugalmasabbá tenni a felnőtt oktatást, ameddig vizsgaközpontok nincsenek kialakítva. Azt gondolják, hogy független, minősített vizsgaközpontok kialakítása, ami nem új vizsgaközpont építését jelenti, hanem minősítési eljárásban való részvételt és jelentkezést, lehetőséget teremt arra, hogy a felnőtt képzést is megreformálják, és a dinamikáján gyorsítsanak. Végül megköszönte a SZIT, a Szakképzési Innovációs Tanács munkáját, akinek nagyon jelentős munkájuk volt benne, hogy ez az anyag így elkészült. Megköszönte a lehetőséget, és hogy az NGTT meghallgatta, és köszönetét fejezte ki, hogy a múltkor meghallgathatta az NGTT munkacsoportjának az anyagát, ami nagyon sok szempontból egyezik ezzel.

Elnök úr gratulált a munkához, a nagyon gazdag tapasztalatokat is magába foglaló előadáshoz, ami egy fontos nemzeti sorskérdést mutatott be. Felkérte az oldalakat, hogy tegyék meg hozzászólásaikat.

A gazdasági oldal megnyugodva tapasztalta, hogy olyan ember kezében van ma Magyarországon a szakképzésnek az irányítása, aki látható módon ért hozzá. Köztudott, hogy most Magyarországon munkaerőhiány van, és egyetértenek, hogy ennek az oktatásnak az a célja, hogy a gazdaság igényeit ki tudják szolgálni. Örvendezve hallgatták, hogy végre ki lehetett azt mondani, hogy az iskolában is lehet tanműhely és utána menjen duális képzésre a gyermek. Egy megjegyzést fűztek hozzá, hogy akkor lesz presztízse ennek a szakmunkás képzésnek, ha Magyarországon valaki szakmunkásként a fizetéséből normális megélhetést tud magának és családjának biztosítani. Szerintük ez a program majd a részletekben fog eldőlni, de az irány nagyon jó. Ma még a szakképzés alapvetően zárt rendszer. A felsőfokú képzésbe való bejutás alig lehetséges. Abban a minutumban, ahogy ezt ki tudjuk nyitni, és a felvázolt modell képes lesz arra, hogy igenis a szakképzésből, technikumból való továbbjutás esélye legalább akkora legyen, mint gimnáziumból való továbbjutásnak az esélye, akkor ez automatikusan fogja megváltoztatni a szülői motivációt, hiszen a technikum önmagában többet ad, mint a gimnázium, már van egy szakma, abból már meg lehet élni, és akkor lehet továbbmenni. Alapvetésnek tartják a versenyképes ösztöndíj struktúra kialakítását. A lemorzsolódás alapvető probléma, egyetértenek, hogy első pillanattól kezdve akár már az óvodának a végzésekor derüljön ki, hogy hol vannak hátrányok. Segítő pedagógia eszközeivel támogatni kell. Egyet viszont ki kell mondani, hogy ma az alapoktatás, az alapképzés alapkompenciákkal a diákok jelentős részét nem ruházza fel 8 év alatt, és ez nem lehet a szakképzésnek a feladata, ott is rendet kell teremteni. Végül hozzátették, hogy lehetőséget kérnek, hogy akár a Szakképzési Innovációs Tanácson keresztül, a munkaadók ebben a programban a véglegesítésben, a támogatásban és a megvalósításban hatékonyan részt tudjanak venni.

A munkavállalói oldal ugyanezen a véleményen van, és teljes mértékben támogatják ennek a programnak a megvalósítását, mert ez a jövő. Kiemelték, hogy egy magas szintű, megfelelő

színvonalú szakképzés alapja a magas szintű, megfelelő színvonalú alapképzés, ahol szintén meg kell tenni majd a szükséges lépéseket. Örömmel hallották, hogy túl kell lépni a középkori oktatási szinten, és a kompetenciák felé kell indulni, és jobban kell építeni a gyerekek öntevékenységre, problémamegoldásra, készségfejlesztésre. Lehetővé kell tenni, hogy gazdasági okok miatt, szegénység miatt, rossz helyen való születés miatt ne kerüljenek hátrányba, ehhez szükséges a megfelelő ösztöndíj rendszer. Az országnak az az érdeke, hogy minél több jól képzett fiatal legyen, és az vegyen részt a gazdaságban. Támogatandónak tartják a dobbantó programot. Tudomásul kell venni, hogy a gyerekeknek a készségei, a lehetőségei nem azonosak, meg kell teremteni az iskolán belüli rendszert, hogy felzárkózzanak és ugyanúgy hasznos tagjai legyenek a rendszernek. Felvetették, hogy visszatérő témája legyen az NGTT-nek, és drukkolnak, hogy sikerüljön végre megvalósítani ezt a 21.-22. századi gondolkodású szakképzést, mert erre van szüksége az országnak.

Civil oldal is gratulált a szakképzési koncepcióhoz. A társadalmasításra hívták fel a figyelmet, ami a civil szervezetek lehetséges szerepére vonatkozik a szakképzési program népszerűsítésében. Nagy boldogsággal hallgatták a szemléletváltást, hogy rendszerszemléletben viszonyulnak ahhoz, amit mindig csak részlelemként kezeltek, és hogy a primer allokáció helyére most a motiváció kerül. Az ösztöndíj programok, különösen az Apáczai ösztöndíj program kiemelendő az egész gondolkodásban, hiszen, ha a motivációt helyezük a középpontba, akkor az egész rendszer meg tud fordulni. Kiemelték a szakember utánpótlást, a szakmához jutásnak a kötelezettségét. Ha átláthatóbb, értelmezhetőbb lesz a rendszer, a szülők és a pedagógusok számára is, akkor bizonyonnyal felértékelődik a szakképzés. Fontos kérdés még a finanszírozhatóság hosszú távon, mert ez biztosítja a már nagyon szükséges alapokat és stabilitást. Egy kérdéssel zárták gondolatmenetüket, hogy azok, akik nehéz helyzetben vannak, tanulási nehézséggel bírnak, átkerülnek a szakképzésbe, már eleve hátrányból indulnak, kompetenciák kialakításában ez kulcsfontosságú kérdés, és úgy gondolják, hogy alapvetően ez nem szakképzés feladata, korábban kell megoldani. Lehet-e ilyen rendszerszemléletű változás a köznevelésben is?

A tudomány oldal megköszönte a kitűnő előadást, ami átfogó, informatív és nagyon konkrét volt. A kirajzolódó szakmai fejlesztési célokkal és irányokkal az oldal részéről teljes mértékben egyetértettek. Két témakört emeltek ki, az egyik, hogy az elképzelt koncepció jól kapcsolódik mind az általános iskolai képzéshez, mind a folyamat másik végén a felsőoktatási képzéshez. Kiemelték a technikumokra történő átnevezést, és az ösztöndíj rendszert, hogy hatékonyabbá kell tenni, valamint a műhelyiskola elképzését. Elmondták, hogy a korai iskolaelhagyók aránya 12-13%, sokkal magasabb, mint más Európai Unió tagországban, vagy a Visegrádi országok esetében. Ennek a kezelésére ezt egy ígéretes megoldásnak látják, a mester-inas kapcsolat kifejlesztését, hogy ne engedjük a be nem fejezőket kihullni a képzési rendszerből, és ne hulljanak át a munkanélküliek világába. További gondolkozásra két dolgot említettek: egyik, hogy a felnőtt képzés nagy hangsúlyt kapott az előadásban és a koncepcióban is, de azért fontos lenne a nem iskolarendszerű képzési formákra vonatkozóan valamilyen orientációs, fejlesztési irányok meghatározása, másrészt az idegen nyelvtanulás tanulás fontosságára hívták fel a figyelmet.

A művészeti oldal is tisztelettel gratulált nemcsak a felvázolt szakmai tervekhez, hanem a tisztán és szintetizáló módon való látáshoz is, amely mögötte van. Örömeiket fejezték ki a validáció szó használata mellett. Örömmel hallották a technikus képzés átalakítását. A művészeti vonatkozású szakmák rendbetételére, felajánlják segítségünket. Kiemelték Magyarország kőszínházi hálózatát, ami egy nemzetnek sincs élő, mint nekünk. Hangsúlyozták a felsőoktatás és a szakképzés összekapcsolásának fontosságát.

Megemlítették, hogy az MMA korábban írt levelet a Szakképzési és Innovációs Tanács felállításánál, hogy a művészeti területet érintő szakképzési kérdésekről, beszéljenek. Örömmel vették, hogy le is választhatóak a szakképzés rendszeréről.

Az egyházi oldal kiemelte a kétkezi munkának a megbecsülését és a technikumok helyzetét.

Dr. Szendrei Róbert javaslatot tett a sajtó felé egy nyilatkozatra, melyet a Bizottság elfogadott.

Pölöskei Gáborné visszakapva a szót, megköszönte az észrevételeket, hozzászólásokat. Úgy tervezik, hogy egymással párhuzamosan fogják a rendeleteket és a törvényt módosítani. Az együttgondolkodás fontosságát emelte ki. Számít majd a segítségekre, a felajánlásokat köszöni, élni fognak vele. Elmondta, hogy egy GINOP-os pályázatot készítenek elő, egy ún. munkaerőpiac követési rendszert szeretnének csinálni. Hozzátette, hogy a SZIT-ben lévő munkacsoportokba a Tanács tagjainak van lehetősége jelentkezni, hogy a munkába bekapcsolódjanak. A szakképzésbe felvételkor kompetencia tesztet kell írni, így a gyermek könnyebben megtalálja a helyét, ez egy indirekt irányítás. Minden mindennel összefügg, az átjárhatóság a fontos. A javaslat tartalmazza, hogy egy idegen nyelvet tanuljanak a szakképzésben, ami az angol. A művészeti oldal hozzászólásával kapcsolatban, az EMMI-vel felvették a kapcsolatot, hogy a humán és művészeti szakmák gondozását átvegyék, visszajelzést még nem kaptak. Végül hozzátette, hogy az egyházi oldallal is folytatódna az együttműködés, hiszen számtalan lehetőség van még benne.

Dr. Szendrei Róbert soros elnök megköszönte a Tanács munkáját és lezárta a napirendet.